

Учѣте ся брати мой,
Думайте читайте!

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля”
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 30

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 5-го Септембра 1894.

ГОДЪ II

Одъ Редакціи

Поважаній Читателѣ

„Свободы“!

Въ нынѣшнихъ часахъ безъ нѣякого засобу готового гроша, выдавати газету есть дуже трудна, тяжка майже не можлива рѣчь. Но мы, наколи повзяли гадку издавати „Свободу“, думали що Русины окажутъ свой патріотизмъ и при замовленю газеты сей часъ и пренумерату заплащать и яко тако газета буде могла истнувати. Но надѣя насъ звела. Декотрі патріоты поплатили, а больша часть о томъ и не помыслить, думяючи собѣ, же намъ газета готова паде зъ неба а мы только одсылаемо на почту. Протое звертаемо ся до тыхъ, що ще за газету не запла- тили, най прислають себѣ часть предплату, или хотять читати газету на дальше; тѣмъ же, що заплатили лишь въ части, най заплають решту, или хотять, щобъ мы имъ газету посылали.

Най собѣ каждый се уважно перечитай и най обрахуй ся и най шле предплату.

Мы знаемо богато нашихъ такихъ крайновъ, котрі не маючи Бога въ серцю, нѣ сорому, нѣ чести у людей, поѣхали до старого краю не заплативши за газету. Се грѣхъ тяжкій и кривда, за котру Богъ покарае.

Маемо и такихъ читателѣвъ, що якъ не достае одного числа газеты на свой часъ, заразы пише сердито и пы- таетъ: чому не получивъ?

А о томъ, що за газету не заплативъ ще анѣ цента, то о томъ забудь и хотѣвъ бы дальше читати за дармо.

Въ концѣ звертаемо ся до тыхъ поважанныхъ читателѣвъ, котрі заплатили, а газета имъ часомъ не доходитъ, и тутъ заявляемо: що въ томъ не наша завсе вина, бо може статись помылка на почтѣ, або буває и такъ, що кто иншій возьме вмѣсто влстителя; але въ кождомъ разѣ просимо звертатись до насъ.

Редакція.

Громада великій
чоловѣкъ.

Тутъ въ Америкѣ не знайдешъ такой мѣсцевости, де бы не було людей rozmaityхъ народностей: Ирландцѣвъ, Нѣмцѣвъ, Шведѣвъ, Италіанѣвъ, Словаковъ, Чехѣвъ, Поляковъ, Русинѣвъ, Угровъ и Нигровъ. Мѣжь всѣма тими народностями знайдешъ братства не только одно, але и больше и увидишь якъ кожда народность лучить ся до купи, тримае ся разомъ, говорить мѣжь собою своимъ рѣднимъ языкомъ, оденъ за другимъ стоить, оденъ другому де може и якъ може помагати, радить и оденъ о другомъ знае. Шукай по всѣхъ усядахъ а не знайдешъ нѣмця або иншого, котрый бы не належалъ до братства и не бувъ членомъ якого товариства. Чому то такъ? — тому, бо тѣмъ люди познали вартость, силу и користь братства, переконали ся о той правдѣ: же громада великій чоловікъ.

Уже хвала Богу и нашій братя Русины поѣшли въ слѣдъ другихъ и дуже часто мож- на подибати такі мѣсцевости, де всѣ Русины, сколько ихъ есть на плейзѣ, належать до руского братства. Маемо уже такі братства, котрі числятъ по 200 членѣвъ. А якъ то добре такими братствами, котрі мають только членѣвъ!

Насампередъ въ ихъ касѣ суть сотки долларѣвъ на запомогу хорыхъ и на выплачене посмертного; по друге, для нихъ не тяжко зложити велику суму грошей въ одной хвилѣ бо ихъ есть много а на кождого выпадаетъ малый податокъ. Де есть такі численне братство, тамъ можна утримати церковь и священника, постаратись о школу и о читальню — бо тамъ люблять ся якъ братя, слухають оденъ друго- го и на приказъ головы або президента, кождый готовъ и дае широ свой центъ тамъ де треба.

Таки численны рускй братства не только старають ся вѣспольными силами о добро

поодинокого члена, але они приносятъ честь и славу цѣлому рускому народу. Бо другі братства иншихъ народностей дѣзнають ся що се за народъ и поважають; запрошуютъ на свои забавы, парады и т. д.

Таки рускй численны братства мають знаемость и честь всюду. Наколи и нашій роблять забаву або excursion на дохѣдъ братства, або церквы, и братства иншихъ народностей приходять на тую забаву и дають свой центъ на благородну цѣль. Але то бѣда наша, що не всюду такихъ братствъ можно знайти дебы було 200 членѣвъ. Суть такі мѣсцевости, де живеть много а много Русинѣвъ и есть братство, въ котромъ бы могло бути и 300 членѣвъ а нема- тельно 40 або 50 членѣвъ.

Що за причина, що въ братствѣ такъ мало и же оно не побольшае ся?

Причина тому есть двояка: а) або не мудре проваджене дѣла зъ стороны уряду братского, б) або байдужность, недбалость нашихъ людей.

Не одно заложене братство де въ якомъ плейзѣ збольшало бы ся, розвивало бы ся що дня, слыбъ знайшовъ ся такой чоловікъ, котрый бы бувъ сильного характера, зельзнои волѣ, оборотный, зъ тактомъ, зъ лавѣдностію умѣвъ провадити дѣло. Але часомъ буває противно.

Президентъ братства вмѣсто поступити лагодно, осто- рожно, розважно, почне о- казувати свою власть по за границу конституціи; вмѣсто розсудити справу и пояснити рѣчь тому, котрый ся пытае, онъ неприличны- ми словами часомъ выкри- чить на члена и каже: „дур- ній сѣдай, ты не знаешь ни- чего.“ Съ того повстаетъ ко- лотня, сварка, непорозумѣ- не, вражда, гнѣвъ, обмова, и черезъ тое декотрі и вы- ступають зъ братства и од- мовляють тыхъ, котрі хотѣ- ли бы вступити. Черезъ тую причину братство збольша- тись и розвиватись не може. Буває, и то по большой ча- сти такъ, що президентъ

братства и всѣ братски у- рядники сповняють свой об- овязокъ честно, совѣстно, мудро, тѣломъ и душею по- святившись братской справѣ, але люди таки не вступа- ютъ въ братство и десѣ я- кій зголошуетъ ся.

Оденъ каже: „Ехъ нашо ми тамъ якеся братство; я уже другій разъ въ Гамерикѣ и похидивъ далеко по свѣ- ту тай живъ безъ братства и обѣшовъ ся. Кобы то чо- ловѣкъ могъ якій центъ заробити тай только; а десѣ щось та повидумували и тя- гнуть щобъ я уже на ста- рѣсть робивъ параду.“

Таки бесѣда пуста и въ го- ловѣ такого чоловіка ще ду- же темно. Таки не погадае собѣ же онъ на далекой чу- жинѣ, не подумаетъ собѣ же хороба прикуе до постелѣ, не розвизать же смерть и

въ Америкѣ має острѣ ко- су. Ктось тогда хорого до- гляне, кто трупа поховае или особнякомъ живъ и у- меръ, не належавши до бра- тства? Чи не лучше запла- тити свои датки до братства, до „Союза“ якъ тратити гроши на пятаку.

Чи се не байдужность, чи се не недбалость нашихъ людей, черезъ котру одтя- гають ся одъ братства? Чи може камень рушиться зъ одного мѣсца на друге? Нѣ. Чи можемо мы зрѣбити оденъ крокъ на передъ до лучшого, или не будемъ ру- хати ся, мыслити брати со- бѣ до головы що добре, кра- сное, и хосенне и стремѣти до осягнення того-же вѣсполь- ными силами? Чи не давъ намъ Господь разумъ якъ и другимъ? Чи не давъ намъ силу и волю якъ иншимъ? Давъ и щедро обдаривъ Богъ рускій народъ — а чому не користаемо зъ Его дарѣвъ? Кто виноватъ же рускій на- родъ въ старѣмъ краю бѣд- ный и пониженный? Руска недбалость. Чому и тутъ, де вольно собѣ полѣщити сво- ю долю и наберати освѣты такъ неохочо и поволѣ бе- ремъ ся до чого доброго и скорше жиди послушаемо, якъ голосу „Свободы? Бо за лѣнныи и байдужныи, а легковѣрныи тамъ, де не треба. Чи у насъ не було

бы на кождомъ плейзѣ си- льне руске братство, чи не було бы у насъ въ „Союзѣ“ якихъ 20.000 членѣвъ, чи не могли бы мы въ одномъ роцѣ поставити „Народный Домъ?“ — Могли бы кобъ бу- ла охота, та воля, та разумъ! Уже часть, вже крайна по- ра стати ся людьми свѣдо- мыми своей цѣли, людьми своей воли до доброго и хо- сенного, живыми а не ходя- щими автоматичными фигу- рами. Колѣсь чужі робили тяжкй ярма и накладали на нашу шію, а нынѣ мы са- ми на себе закладаемо ярмо неволѣ, погорды, бѣды та и нужды черезъ нашу перух- ливость, байдужность и лѣ- нивство. До работы, до ро- боты надъ собою тай для нашего добра!

Громадьмо ся, лучѣмъ ся, вѣспольными силами, вѣспольными силами!

Вписуйте ся всѣ до брат- ства, всѣ, най не буде анѣ одного русина на плейзѣ, котрый бы не належавъ до братства! Коли на кождомъ плейзѣ буде сильне брат- ство, а кожде буде и въ „Союзѣ“ тогда руска ро- бѣтничая армія буде дуже а дуже сильна. Кажемо армія, бо кождого члена братства и „Союза“ назвати можно воякомъ, котрый веде войну зъ темнотою и бѣдою ру- ского народа въ Америкѣ.

А теперь всѣ въ рекруты, всѣ иступайте до своихъ братствъ!

Въ кождомъ братствѣ му- ситъ бути: братня любовь, святая згода, точне сповне- не конституціи, послуш- ность старшинѣ, не слѣпа, але оперта на правдѣ мо- рально обовязуюча кождо- го члена ради порядка и добра цѣлого братства.

Сли братя Русины будутъ тримати ся той правды, ко- тру мы тутъ высказали и возьмутъ ся до дѣла охочо, тогда поступимо оденъ ще крокъ дальше до лучшого и дамо ся познати другимъ что мы за люди.

Теперь въ имя бже до ро- боты на хосенъ намъ и на славу Руси!

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна2.00

До старого краю..... 2.50

Всі дописи и гроші про-
симъ высылати подъ адре-
сою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ по
тиждню въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00

„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СТАРОМЪ КРАЮ.

Допись зъ Г а л и ч и н ы .

У насъ теперь добрый лю-
де, не одна бѣда была на
каркъ, але сто бѣдъ наразъ.
Жіємо нынѣ въ часѣ холе-
ры, де каждый вставши ра-
но не знае чи вечера дожде
ся; або лягаючи спати, не
вѣсть чи узрити восходяще
сонечко. Люде уже гово-
рять мѣжъ собою, же не о-
двѣга буде конецъ свѣта, и
страшный судъ за плечима.
Але нашимъ людямъ не е
страшно суда, на котрый
смыло можуть стати яко по-
кривденъ и ограбленъ; не
жаль имъ, щобъ уже разъ и
наставъ конецъ свѣта, бо
тогда и конецъ хлопской бѣ-
ды, нужды, мукамъ терпѣ-
ліямъ п. пр.

А у насъ якъ я уже спом-
нувъ зъ гори, велика бѣда
и то не одна але сто. Крімъ
холеры, оказавъ ся у насъ
лихий зборъ хлѣба. Де куда
жито, пшеениця, вродилася
красна на око и на соломѣ,
але зерна дуже мало.

Сего року буде бракъ зерна
у насъ и на жиде и на яръ.

Але Господу слава, що въ
Росіи зародило, то буде зъ
одки купити якъ буде за
що. Голодувати тяжко не
прійде нашимъ людямъ, а
хотий бы и прійшло, то Ру-
сидъ уже привыкъ на го-
лодь; и се божий даръ, не ко-
ждому даний.

Поляки на свою вѣху, а на
хлопску бѣду и нещастье,
устроили сего року, якъ вѣ-
домо людямъ та широкому
свѣту, такъ звану польску
выставку, щобъ показати,
же польскій народъ жие; —
але якъ?

На той выставѣ самі бога-
тї жиды повывставляли свои
товары и кѣлькохъ поль-
скихъ маларѣвъ понавѣща-
ли свои образы, на котрыхъ
намальовано все що колись
въ Польщи було, — але вже
не буде нѣколи.

Паны тай и тїи що правлять
автономією краю, сподѣва-
ли ся заробити богато гро-
шенятъ зъ той выставки и
думали собі: будемъ мати
не только на покритѣ всѣхъ
коштѣвъ, але и въ нашей
патріотичной кишені щось
зостанеть ся. Тымъ часомъ
ошибнули ся. Якъ разъ че-
резъ довгий часъ выставки
безперервно йшовъ дощъ
тай гостей мало було и гро-
пей мало. Теперь показало
ся що буде браковало бо-
гато тысячъ, щобъ покрити
кошта выставки.

Наші финансисты знайшли
уже способъ тому зарадити.
Позаякъ тая выставка кромѣ
польской, называеся и
красею, протое край покріе
кошта т. е. наложить ся но-
вый податокъ на хлопѣвъ,
тай все буде въ ладъ.

Зъ Вѣднїа также не веселї
доходить вѣсти, що и зъ ѳѣ-
тамъ припилють приказъ да-
вати новї податки, на у-
тримане войска, бо 80 миліо-
новъ зар. котрыхъ Австрія
річно выдае на утримане
арміи, показалося за мало.
Отже теперь прійде всюда
дати, а никто не спытаеся:
зъ одки той бѣдний хлопъ
возьме гроши на тое все?
Отъ такъ то у насъ нати-
гають хлопску скѣру на всѣ
боки, але якъ ся урве, то
буде бѣда.

О. М.

На польской выставѣ у
Львовѣ були всякого рода
зѣзды: зѣзды лѣкарей, лѣ-
ченыхъ, историкѣвъ, маля-
рѣвъ, соколѣвъ, лѣсничихъ,
побережниковъ, рыбаковъ,
дорожкарѣвъ, окомонѣвъ, па-
тріотикѣвъ и т. д. Але ще
такого зѣзду, який мавъ ѳѣ-
бути ся во Львовѣ, то ще
свѣтъ не видавъ. Ото мали
зѣхати ся всѣ утѣкшї зъ
Сибіру и зъ иннихъ сторѣнь
недобитихъ повстаня. Але
рядъ Австріи заказавъ сей
свого рода зѣзды, щобъ не
нагнѣвати руского царя.

Вудобъ на що ся подивити
слибъ такий зѣзды не бувъ

заказанный. Тамъ булѣть мо-
жна видѣти всѣхъ патріо-
тѣвъ сѣдчихъ оденъ обѣкъ
другого. Смолка и пр. ѳѣдор-
вавши ся ѳѣ австрійской
инженерѣ, сидѣвъ бы ра-
зомъ зъ якимъ розбойникомъ
утѣкшимъ зъ Сибіру, ко-
трый за wiare и ojczyzne
бывъ засланный.

А М Е Р И К А Н С К А Р У С Ъ .

Допись.

Ansonia, Conn.

Хвальна Редакція!

Просимо помѣстити въ
нашой любой „Свободѣ“ па-
ру рядкѣвъ о насъ ансон-
скихъ Русинахъ.

У насъ работа трохи полѣп-
шилась и есть надѣя що на-
шї люде неодовго не бу-
дуть нарѣкати на бракъ ро-
боты,

Дня 5. Августа сего року
заложили мы братство подъ
покровомъ св. ап. Петра и
Павла и до теперь есть у-
же 50 членѣвъ. Тутъ есть
и перше братство св. Васи-
лія Великого, але черезъ не-
мудре проваждене п. пре-
зидента, уженшило ся. Наше
братство дуже хорошо роз-
вивалося ся, накопило лю-
де лихой волї не ворогу-
вали проти него.

Господинъ голова неопо-
го братства, І. Вархольникъ
дуже намъ шкѣдитъ и сер-
дцѣ ся за те що нѣкто не
хочетъ его слухати и робити
такъ якъ, то ѳѣн хоче. Мы
прилюдно заявляемо п. Вар-
холику, же слухати, го не
будемо и не хочемо и щобъ
до нашого братства не мѣ-
шавъ ся и переставъ воро-
гувати бо, се не по христї-
янськи и не по патріотич-
ному.

Зъ поважанемъ

підписуемя ся:

Филиппъ Студентъ
Алекс. Валевакїй
Николай Феленчакъ
Теодоръ Цѣркоть
Димитрій Демяновичъ
Лешко Хомковичъ.

Допись.

Maifield Pa.

Хвальна Редакція!

Прошу помѣстити въ „Сво-
бодѣ“ слѣдующій правди-
вый фактъ.

Одному нашому крайнови
давъ Богъ нового гостя въ
хату. Позаякъ теперь у насъ
не масвященника, то кумы
взявши дитину, поѣхали до
Скрантонъ, щобъ тамъ да-
ти окрестити. Коли прибу-
ли въ тамошню церковь, не
було въ ней нѣкого кромѣ
двохъ церковниковъ. Кумы,
а було ихъ четверо люда,
клякли до молитвы, чекаю-
чи на священника. Тимъ ча-

сомъ церковникъ взявъ та-
цу и поїшовъ збирати ѳѣ-
ру — але було четверо лю-
да, не прійшло много ѳѣ-
ры. Тогда той церковникъ
пославъ другого, щобъ той
ще разъ збиравъ. Сей пос-
лѣдний почавъ шарпати лю-
дей за кипенѣя, щобъ дава-
ли большу ѳѣру; тое роз-
гнѣвало нашихъ и почалася
сварка наче въ коршмѣ.
Кумы выйшли зъ церкви зъ
пошарпанымъ убранемъ якъ
бы де въ лѣсѣ були мѣжъ
терниною. Поступоване та-
кихъ церковниковъ есть не
люцке и протое подаю той
фактъ, щобъ поправились.

И. Г.

ЩО НОВОГО ВЪ АМЕРИЦѢ

Одъ дня 28. Августа вой-
шовъ въ жите новый законъ
цловый безъ подпису пре-
зидента, котрый ниякъ не
могъ на се згодити ся.

И справдѣ, ѳѣ того дня на-
ставъ новый рухъ, нове жи-
те въ торговельномъ свѣтѣ
и поволи работа всюда за-
чинаеть ся по великихъ фа-
брикахъ.

На дняхъ ѳѣбуло ся по-
священе независимой поль-
ской церкви въ Cleveland O.
Польскї делегаты зѣ всѣхъ
сторѣнь Америки були при-
сутни и по посвященю ѳѣ-
було ся вѣче, де уложено
правила независимой поль-
ской церкви въ Америцѣ.

Не люцке поступоване л.
польскихъ ксендзѣвъ и ихъ
немилосердне здиранѣ наро-
да, богато причинилося до
того, що теперь всюда за-
кладають поляки независи-
мї анѣ ѳѣ тугейннихъ е-
пископѣвъ, анѣ ѳѣ Риму,
церкви. Незабаромъ не знай-
детъ ся анѣ одного поль-
ского костела належачаго
до тугейннихъ епископѣвъ и
до Риму.

Стрейкъ робѣтниковъ въ
прядѣвняхъ въ Belford на-
лежитъ нумерично до най-
большихъ, бо 11 тысячъ ли-
шило свою роботу задля
зниженя платнѣ.

William Cardvell, малый
фармеръ зъ Cherokee, буду-
чи въ дуже трудномъ по-
ложеню финансовѣмъ, заду-
мавъ продати свою жецу и
такъ выйти зъ бѣды. Жена
була молода и прекрасной
уроуды, котроу и самъ ана-
хорета не погордѣвъ бы.
Коли рознеслася вѣсть: же
той а той продае свою же-
ну ще таку красну, богато
знайшло ся кушѣвъ. Згода
въ згѣду щасливимъ куп-
цемъ зоставъ John Tisby зъ
Оклогамъ соломяній вдовецъ
котрый давъ мужу сто доля-
рѣвъ гѣтовкою, одну коро-

ву, одного коня и ще щось.
Продана жена усмѣхаючись
вскочила на вѣзъ своего но-
вого пана и поѣхала зъ нимъ
до Тексасъ, де перебуде
медовї мѣсяцѣ.

Кажуть люде що богачамъ
все на свѣтѣ добре бо ма-
ють гроши и можуть собі
весело жити. Тому перечить
панъ W. K. Vanderbilt, ко-
трый посѣдае 60 миліонѣвъ
дол. и чуетъ нещасливимъ.
Щобъ позбути ся того хро-
бака, котрый го гризе и о-
гѣрчае дни жита его, дае
своей женѣ, котра пристала
уже на розвѣдъ, 10 миліо-
новъ долларѣвъ.

Въ Броклинѣ, 1800 кра-
вецкихъ робѣтниковъ за-
стрейковало домагаючись о
пѣдвышене платнѣ.

Въ той цѣли зѣбрались всѣ
делегаты всѣхъ кравецкихъ
товариствъ въ Saenger Hal-
le. Кромѣ пѣдвышеня плат-
нѣ, жадають зъ 28 годин-
ной працѣ на 10 годинну.

СУЕТА СУЕТА И ВСЯ СУЕТА!

(Конецъ.)

Ще суть люде рускї и
нынѣ въ Америцѣ, котрі
пригадують собі якъ то тя-
жко приходилося русинамъ
мати свою церковь и руско-
го священника. Тутейшї е-
пископы католицкїи не хо-
тели узнати нашу вѣру за
христїанську и не знали що
мы за народъ и давали на-
казъ своимъ священникамъ,
щобъ по костелахъ голосо-
ли о новой вѣрѣ и заохочу-
вали вѣрныхъ, щобъ не дали
ей ширити ся. Зфанатизо-
вана товня папала на на-
шихъ людеи на улицы ѳѣ-
дчихъ до або зъ работы и би-
ла камѣнемъ. Коли прїй-
шовъ первый рускїй свя-
щенникъ въ Америку, то не
смѣвъ показати ся на ули-
цю бо буилибъ забили. Не-
бѣщникъ Кардиналъ Семео-
ни, префектъ де Propaganda
Fide писавъ тогда до еписко-
па въ St. Paul Айрлянда
такъ: „Слѣбъ коли до Тебе
прїйшовъ який священникъ
обр. гр. кат. и просивъ що
би Ты принявъ его, тогда
не говорячи анѣ слова, вы-
кинь такого якъ смердячого
пса за дверѣ.“

Але рускїй народъ, вѣрую-
чи сильно въ Бога, зъ по-
слѣдного цента тягнувъ ся
щобъ мати руски церкви въ
Америцѣ и доказавъ своего.

Але що скажете на те до-
брий люде що знайшли ся
такі священники, котрі
прїйшли на зарѣбки сюда,
що поддали ся завзятымъ
ворогамъ, тугейннимъ епис-
копамъ и рускїй церкви на
нихъ позацисовали? Тимъ
епископамъ, котрі заборо-
няли и перешкаждали ста-

вити руски церкви тутъ въ Америцѣ, а русскихъ священниковъ уважали горше якъ за псовъ? Якимъ правомъ мали тотъ священники, на чолѣ которыхъ теперь стоитъ о. Х. передать руской церкви епископамъ, що народъ за свой кровавый грѣхъ побудовавъ? Зъ якою совѣстію могли епископы брати крадене чуже добро? Чи то суть люди, чи то до лица духовнымъ отцямъ, на чолѣ которыхъ стоитъ о. Х. падати до ногъ, лизати ла! бы и ноги тымъ епископамъ, котры уважають ихъ за смердячихъ псовъ?

Чи о. Х. не вырѣкъ ся своей чести, чи не уподливъ ся?...

Чи може такой чоловікъ мати честь и повагу въ очахъ другихъ, чи може постояти за правду, чи може му кто звѣрити, чи може онъ покланялся на свою честь и на свой характеръ, котораго не мае?

о. Ханатъ нанявшись на службу тугейшимъ епископамъ и принявши чинъ полыхача и вытерайла епископскихъ кутиковъ, може говорити, же онъ буде бдити о самостоятельности русскихъ церквей? Чи онъ думаетъ, что русский народъ такой не разумный якъ онъ мудрый? Пенсильванскій козы пасти а не рускими церквами вамъ управлѣти до лица о. Х! Теперь придивѣте ся люди, яку паскудну комедию зацѣну своей чести, нанявъ ся одравати о. Х. Въ Америцѣ знайшли ся такой русский священникъ, котрый сказали такъ: „Рускій народъ зъ остатного, кероваво запрацюваного пента, тягнувъ ся щоби мати свои рускй церкви — отже церкви суть власностию народа; народъ намъ дае нашу платню и нашимъ святымъ обовязкомъ есть боронити его власность; протое мы тугейшимъ епископамъ не можемо передати церквей, бо се грѣхъ и имъ не поддамось.

Тогда постановили тѣмъ святымъ епископамъ зтерти зъ лица американской земли непослушныхъ ихъ деспотичной волѣ русскихъ патриотовъ, але були въ клопотѣ що до способу, въ який можна се зробити.

Тогда, якъ той Юда продаватель Христа, що ставъ передъ фарисеями и жидовскою старшиною сказавъ: що менѣ дасте я го вамъ дамъ въ руки?, такъ само и о. Х. представивъ ся старшимъ и книжникамъ нового завѣта сказавъ: я вамъ поможу а що менѣ за то дасте? Тѣмъ одповѣли: зробимъ тебе старшимъ (блзномъ).“

о. Х. упавши вѣсьмъ до ногъ, облобизавъ святительскіи ноги и навѣтъ епископскимъ ляскамъ низенько вклонивъ ся, котры благоволили подати му руку яко знакъ, що

принимають го въ ихъ чинъ и взявъ ся со всею рабскою ревностію до огидного дѣла.

Зъ подѣ пера о. Х. и его одномысленниковъ посыпали ся письма клеветъ, очернений до епископовъ въ старомъ краю и до папского делегата на русскихъ священниковъ патриотовъ, на „Свободу“ на „Рускій Союзъ.“ Але ще не трафилась о. Х. способность показати тугейшимъ епископамъ свою собачу вѣрность на дѣлѣ. Ажъ ту недовга якъ разъ, ни сѣло вѣ впадо, скрентонскій епископъ О' Гара суспендуе невинно, безъ жадного права о. Мартіака ревного руского патриоту и зывае своего раба о. Х. абы возвѣстивъ людямъ газлетонскимъ суспензію о. Мартіака

о. Х. взявши суспензію, заложивъ за suspensers и суневъ въ Газлетонъ. Гей о. Х. схаменись, стань, розважь якъ то огидне и подѣ дѣло идешъ сповнити! Такъ о. Мартіакъ собратъ, крайнѣ, русинъ и ты читаешъ на его згубу? Онъ не виновать, онъ за свое праве дѣло понавъ жертвою и стягнувъ на себе гнѣвъ чужихъ и не прихильныхъ намъ тутъ людей, а ты свой чоловікъ хочешъ погубити своего брата? Май разумъ, слухай голосу совѣсти, котра повтае противъ тебе такъ не дѣлати; сей твой поступокъ противить ся закону божому! Покинь, залиши исповнити злодійскій приказъ. Глянь на распятаго Христа, глянь на твоего брата, котрый на далекой чужинѣ може зъ голоду умерти середъ многолюдной улицѣ или невинного засуспендуешь! Дивись! черезъ тое даси збѣржене вѣрнымъ и нанесешъ нечесть нашої руской церкви, нашому обряду, нашому священству! Схаменись и згадай на страшный судъ!...

Але дарма — закаменѣлого сердца не змягчишь, окляну дущу не навернешъ. Совѣсть, честь, братню любовь, законъ Христа, все взявъ подѣ ноги о. Х. и що бы заспокоити хоть на хвильку пекельную жажду пустой славы и щоби показатись передъ людьми же онъ щось высшего, прочитавъ суспензу въ Газлетонѣ.

Що скажете на то добры люди?

Чи знайшовъ бы ся такой подлый работникъ, котрый бы другого невинного работника позбавивъ работы не зважаючи же той мае жену и дробный дѣточки, котрыхъ утриме своими руками? Нѣ. А о. Х. тое зробивъ, але не удало ся. о. Мартіакъ завѣсивъ суспензу тамъ, де самъ царъ пѣшки ходитъ и свое дальше робитъ, а о. Х. понизивъ ся въ дураки.

Може не одинъ спытаеть ся: на що такой смѣхъ и ганьбу зъ себе робить о. Х. и на що то така смутна грае ся комедія? — На тое, щоби народъ тримати въ темнотѣ, въ слѣпымъ послушенствѣ а для о. Х. и для его поклонниковъ священниковъ прийшло скорше и больше долларовъ въ законную кешеню. Одень prevelebny публично еказавъ: „Ехъ! кобъ то о. Х. бувъ епископомъ, або якымъ старшимъ, тобъ то для насъ добре було!“

А то чому? — Послухайте який бувъ плянь:

Наколи о. Х. зоставъ бы епископомъ, або якымъ старшимъ, тогда, (такъ думали и думаютъ prevelebny), булобъ для него добре а и для насъ. Для него булобъ добре зъ того боку: трафитъ якъ непорозумѣе въ парохіи и люди може и троха посварятъ ся мѣжъ собою, тогда кличе ся старшого о. Х. и онъ зъ великою парадомъ приѣжджае на плейзъ судити и залагодити справу. Чи справу залагодивъ, чи нѣ, ихъ Высокопреосвященіе, представляе всѣ можливый и неможливый кошты подорожи и церковь мае платити. Священникъ зъ своей стороны ще пару доложить тай гараздъ.

Для священниковъ, котры тримають зъ о. Х. также булобъ не влѣ.

Громада чуючись покривджена зъ стороны священника, або и незадоволена зъ него, пише до старшого до о. Х. Старшій ѣде робити полагоду. Заѣхавши на плебанію и судятъ справу. После справедливости, правда по сторонѣ людей, але старшій взявши куку въ руку одъ священника а якъ то кажутъ: крукъ крукови очей не выдобае, зачинае кричати на людей же непосредный же слый и такй. Ко-вѣць концемъ кошты подорожи мусѣть бути заплаченъ и по справѣ. Теперь prevelebny затерае руки и грозить и страшитъ людей, бо може робити що хоче и знае що правда подѣ по его сторонѣ и ему зъ тымъ добре, а ты бѣдный народѣ плати та терпи!...

Ото для чого граеть ся тая комедія; чи ясно вамъ теперь люди, чи знаете уже куда оно иде?

о. Х. тримаея злобною іезуитской засады: finis sanctificat media, або по руски: цѣль освящае средства и протое пише о. Х. въ газетѣ „Slovak v Ameriki“ же его совѣсть чиста и онъ мае управлѣти рускою церквою въ Америцѣ после принципу IV. собору латинского, котрого нѣколи не було, якъ и не буде сего, щоби о. Х. управлѣвъ рускою церквою въ Америцѣ.

До теперь мы лишень перебѣгомъ вказали, же о. Х. не може бути старшимъ въ нѣякій способъ, бо тогда булабъ велика зневага и погорда зъ стороны папского делегата вказана тымъ самымъ для нашой церкви и народа. Слѣбъ яка честна громада просила на пр. у высшей духовной власти, щоби тая прислала для громады священника, а духовна аласть вмѣсто священника выслала молодшого дѣчка, — чи не булобъ се зневага для цѣлой громады? Такъ, отже такъ само и для насъ. Намъ бы здавъ ся управитель не только въ справахъ церковныхъ, але и въ народныхъ; но такой управитель мусѣвъ бы бути въ лѣтахъ, ученый, политикъ, патриота, честного жителя, а не якийсь самозванецъ безъ жадной квалификаціи.

Сли кто намъ не схочетъ повѣрити и скажетъ что мы руководимъ ся гнѣвомъ и враждою противъ о. Х. то найчитаетъ его першу куренду, котру выдавъ до своихъ заушниковъ, а переконаеть ся зъ ней, що о. Х. на управителя церквей не вродивъ ся и не доросъ. Въ той курендѣ мѣститъ ся вся мудрость о. Х. вся его краснорѣчивость, вся его логика, все его знаніе свѣта и людей, весь его скарбъ богословскихъ наукъ. Сли кто хоче посмѣяти ся по добромъ обѣдѣ, то найвозьме „куренду“ а буде лукати зъ смѣху. Тая „куренда“ повинна бути помѣщена въ какой гумористичной газетѣ. Але тая куренда що до языка, въ котромъ написана, що до стилоу, въ котромъ уложена, мае свою практичну вартость въ слѣдующомъ випадкѣ:

Сли де въ какой церквѣ суть мыши и роблять пакосту, то только треба посмаровати тую „куренду“ свѣчкою и лишити въ церквѣ а мышь якъ только понюхае тую „куренду“, сей часъ здохне. На томъ кончимо нашу коротеньку проповѣдь „о марности сего свѣта“ зъ тымъ заявленіемъ, же маемо богато матеріалу до біографіи о. Х. особливо одень цѣнный документъ: одну new-yorsk-у газету. Що въ ней есть, о. Х. знае. Но если насъ зачепить то все перепечуемо, бо на будущее вже не гадаемо писати больше о управителю русскихъ церквей въ Америцѣ.

Чого Свобода хоче?

Хочетъ щоби наши люди были опадны, Хочетъ щоби всѣ были въ „Союзѣ“.

Хочетъ щоби были рускй школы,

Хочетъ щоби бувъ „Народный Домъ“

Хочетъ щоби „Свободу“ читали всѣ а всѣ,

Хочетъ щоби за ню зъ гори заплатили,

Хочетъ щоби наши люди не дали ся ошукувати жидамъ, Хочетъ щоби своей мовы не встыдались, и щоби некальчили по словачки або чеськи, „Свобода“ хочетъ щоби закладались политичный клубы.

Честнымъ братьямъ Русинамъ и кураторамъ руской церкви въ Буффало, заявляемо, що все зробить ся по ихъ воли, но найбудутъ троха терпеливы.

Редакція.

Слѣбъ кто знавъ зъ краяновъ де бувае Маріанна Кусайла и по мужу Суховатка, котра втѣкла зъ швагромъ Фецкомъ Курпловичемъ до Америки, найдасть знати до Редакціи „Свободы“.

УВАГА.

Рокъ ушлынуль вѣдь часу появляе ся первого номера „Свободы“, а суть ще такой люди, котры и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що одъ сего числа онѣ разъ больше не пошлемо поки гроши не получимо.

УВАГА.

Хотѣи приступити до „Союза“ найпосылають вступне и мѣсячне до кассера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресокъ.

Rev. J. Konstankiewicz

144 South Franklin Str.

Shamokin Pa.

* Звертиемъ увагу всѣхъ нашихъ Русиновъ, що маемо на складѣ всякй книжки шкѣльный буквари, читанки, одъ першой до третьей класы. Маемо такожъ всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкрасивѣйшихъ книжокъ до моленья зъ чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованію Іисуса Христа“ Тѣмъ книжки повинны находити ся въ каждой хатѣ руского работника.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя и именны:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на полковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохра-
нительницѣ, Пауки, лихта-
рѣ, альпаковѣ, мосяжніи, и
диновѣ. Всякіи книги цер-
ковны, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасовъ
хорошей работы по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣхъ якъ я посылавъ уже до
Шенандоага Па, Фріляндъ
Па, Миннеаполисъ Минн, а
всѣ были совершенно задово-
лены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америкѣ за-
бирають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковны, котримъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, чтобы съ своими по-
требамы до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣстнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ прислати, а слобы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таксу, котру
треба заплатити американь-
скому конзулеви въ Вѣднѣ
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михаиль Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Подъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
треныи зѣ всѣхъ шторовъ
во всѣхъ потребныи товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашій га-
здынь най йдутъ громадно!
Нашо Юськовъ, Шмультъ
спомогати? Идѣть до своего.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246

PEARL ST
ШАМОКИНЪ, РА.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брата!

..
Шо за Талпаша? Звидки онъ?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляютъ силы!..

..
— Шо за брандазъ и пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслуже якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЬ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЬ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

Вилкебаръ и околицѣ,
Его камѣнне подъ будову
есть найлѣпше, а работа
найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае
власнй конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджъ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.
Мешкае
на River Side,

Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и рѣ-
жнорѣдныи напой.

Хороша саля для забавъ и
братскихъ засѣданъ.
168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА

КОРАБЕЛНА
И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
своѣй чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подъ числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдуть тамъ а будутъ
услужени по щиро руски.
Тамъ дастъ ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods
І. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшіи товары
съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудьте

**J. TALPASZ &
J. ZYLICZ**

D OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

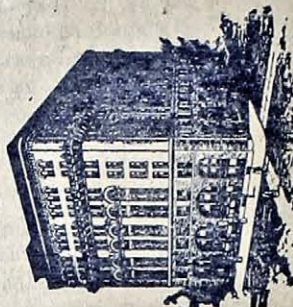
77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,

Продаю найтунше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шомъ часѣ певно, безопасно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и купило у мене шифарты?
а еще жаденъ не скажнѣ
ся що му була яка хибя.
Поручаюся памяти моймъ
краинамъ остаюся съ глубо-
кимъ поважанемъ а не забу-
вайте на
F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваге добро познакомитись
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеся що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors
Головнй складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшій
Найтуншій
а

на часть на-
править каждому зигарки, зи-
гары и все що въ закресъ
годинникарскій входитъ,
131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET!
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае своѣй складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пшва, медъ, горѣлку лікеръ
по найтуншій цѣнѣ.
Незабудьте за него.

R. H. MORGAN,
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фаны)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едабу; чотыри и
пѣль черезъ шнестъ и пѣвъ
стѣпъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большій зъ найлѣпшой мате-
рин по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишитъ по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

Молись, трудись, твердись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только
грѣшъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!